

Oversættelse af artikel af Bert Schwitters. En sand gyser om kosttilskud, i går, i dag, i morgen.

Forord

Den hollandske forfatter og forretningsmand Bert Schwitters beskriver her meget detaljeret, hvorledes EU gennem misbrug af det såkaldte Forsigtighedsprincip¹ planlægger at fjerne nogle af de mest effektive naturprodukter fra markedet. Han var medvirkende til grundlæggelsen af Den hollandske producentforening for naturprodukter (NPN) i 1980'erne. Bert benytter sin indsigt i det brogede spektrum af videnskabelige og juridiske sager på baggrund af sin lange erfaring med den europæiske kosttilskudsindustri. Hans selskab, International Nutrition Company (INC), sponsorerer HAN-forskningsprojektet, som uafhængigt gennemgår hele EU-maskineriet og reguleringen af den internationale kosttilskudsindustri. INC tilegnede det videnskabelige forskningsprojekt Alliance for Natural Health (ANH), som Bert har skrevet denne artikel til.

Med forfatterens tilladelse bringer LNS hermed en redigeret og lettere forkortet udgave af hans oprindelige artikel af 12. oktober 2005:

[“The ‘Framing’ of Food Supplements in the EU”](#)

[From the frying pan into the fire of ‘Precautionary Principle’ and ‘Risk Assessment’](#)

Redaktionen

Kosttilskudsudvalget NaturSundhedsrådet LNS

8. april 2009

¹ **Forsigtighedsprincippet** indebærer i teknisk sammenhæng, at når usikkerhed foreligger om et emnes farlighed, skal det betragtes som farligt. Mere præcis forklaring kan ses her:

http://europa.eu/scadplus/glossary/precautionary_principle_da.htm

Bagholdsangreb på kosttilskud i EU

Fra asken og ind i "Forsigtighedsprincipets" og "Risikovurderingens" ild

Den 12. juli 2005 begyndte millioner af glade europæere deres ferierejser gennem det grænseløse Europa eller "Schengenland"², og samme dag gav EF-domstolen sin velsignelse til et EU-direktiv, som – hvis det havde drejet sig om rejser – ville have stavnsbundet millioner af borgere.

Det drejer sig om et direktiv om kosttilskud, hvilket er næringsstoffer i kapsel- og tabletforn. Direktivet foregiver en Schengenagtig bestræbelse på at ville ophæve de forældede landegrænser, som altid har hæmmet den frie bevægelighed af kosttilskud i Europa. Nu da ferien er ovre, og vi alle er vendt tilbage til hverdagen, så lad os se på, hvad denne hverdag vil bringe europæerne, når det drejer sig om vitamin- og mineraltilskud.

Ekstra visum for kosttilskud i babymad

Ved at godkende rammerne og virkningen af ovennævnte direktiv lykkedes det EF-domstolen effektivt at fjerne de nationale grænser for et ret beskedent antal vitaminer og mineraler, hvoraf de fleste var syntetiske. Men faktisk var det sådan, at de næringsstoffer, som forfatterne til direktivet havde udvalgt til at kunne bevæge sig frit, allerede var blevet tildelt "Schengen-status" flere år forinden, idet de havde fået lov at krydse grænserne, hvis de var blevet anvendt i babymad. Babymad og kosttilskud er to vidt forskellige produktkategorier, men det tog direktivets forfattere sig ikke af.

Let og elegant gav de babymadsvitaminer og -mineraler et ekstra 'visum', der tillod dem at passere grænserne, nu også som kosttilskud. Det lød jo fint, skulle man tro, men ved kun at give næringsstofferne fra babymad frihed til at krydse grænserne, blev alle andre kosttilskudsingredienser sendt til guillotinen. Således gjorde direktivet – der blev kendt som 'Kosttilskuddirektivet' – det af med et stort antal ufarlige kosttilskud, selv i lande hvor de før var blevet solgt lovligt. Det gamle system forhindrede fri bevægelighed af sikre og lovlige produkter i Europa; det nye system afliver mange af disse sikre og lovlige produkter, selv i deres hjemlande.

Hvordan kunne dette ske? Hvordan kan et direktiv, som skilter med harmonisering og fri bevægelighed, frembringe det stik modsatte resultat?

EU-lovgivning

De færreste europæere er klar over, at deres hverdag allerede styres af tusindvis af 'direktiver', forfattet af tusindvis af bureaukrater i vores ikke-folkevalgte EU-Kommission. Hver dag udstedes disse af usynlige, navnløse bureaukrater, og de har stor betydning for de små detaljer i vort daglige liv. Der findes naturligvis en skinmanøvre, der skal gøre det ud for demokrati i EU-lovgivningen: Europaparlamentet, sammensat af over 600 folkevalgte medlemmer. De skal afslutte hele denne lovgivningsproces, hvilket gladeligt blev gjort d. 10. juni 2002, da man godkendte kosttilskuddirektivet, der banede vejen for fri bevægelighed af kosttilskudsprodukter. Og således, med den organiserede industri godt på banen og klar til at gøre forretninger, blev hele toget sat i gang med kurs mod en grænseløs fremtid. I rigtig Potemkin-stil³ blev vognene tydeligt mærket "KOSTTILSKUD". Derefter pressede embedsfolk kosttilskudstoget over de europæiske grænser for at vise deres dybe respekt for det mest grundlæggende princip, på hvilket den europæiske union er funderet: fri bevægelighed. Hvor end toget standsede, var der fanfarer og champagne. Men det hele var facade, for de vogne, der burde have været stopfyldte med sikre, sunde og lovligt solgte kosttilskudsprodukter, var mere eller mindre tomme.

Næringsstoffer er gavnlige

For at sætte tingene i rette perspektiv skal det understreges, at Kosttilskuddirektivet omhandler koncentrerede næringsstofkilder og andre næringsstofsammensætninger, som generelt regnes for livsvigtige, gavnlige og sikre. Derfor tilsætter millioner af forbrugere disse til deres daglige kost, fordi kroppen ikke selv kan producere dem, og fordi moderne fødevarer ofte mangler dem. Disse sammensætninger er essentielle, og vi kan ikke klare os uden. Både mindre og større mangelsygdomme vil indtræffe uden dem, og kun med disse kosttilskud kan vi leve sundt. Af den grund har England og Holland givet deres borgere ubegrænset adgang til den slags produkter ved at legalisere deres markedsføring. Andre myndigheder, såsom den tyske, har derimod modsat sig sådan ernæringsmæssig frihed og har indført og kraftigt håndhævet et restriktivt regime, som udelukker visse næringsstoffer og afskærer forsyningen af andre på fuldkommen vilkårlig basis.

² EU-aftale fra 1985 der afskaffer grænsekontrol mellem de deltagende lande. Aftalen blev underskrevet i nærheden af en by i Luxemburg ved navn Schengen.

³ [Grigorij Potjomkin](#), som han sommetider staves på dansk, var bl.a. minister under Katarina den Store af Rusland. Han var også hendes elsker - i perioder. Da Katarina foretog en rejse til Krim, beså hun på vejen flere idylliske landsbyer, som i virkeligheden var kulisser opstillet på foranledning af Potemkin. Siger myten. Deraf ordet potemkinkulisse.

Autobahn-land

De, som ikke bor i "Autobahn-land", har måske brug for en forklaring. Skønt man tillader ubegrænset hastighed på landets motorveje, har de tyske autoriteter altid syntes skræmte ved tanken om, at befolkningen skal udsættes for næringsstoffer, som erklæres for sunde og sikre i lande som England og Holland. I Tyskland er der tradition for, at højtstående videnskabsfolk og autoriteter doserer vitaminer i milligram eller mikrogram, eller allerhelst tæller dem en efter en, så man ikke udsætter folk for fare. "Hmmm, lad os se, C-vitamin, nuvel, 68, 69, 70 220 mg, 221 mg, 225 mg Mein Gott!, Halt!!! Vær venlig at trække ind til siden, det er vitamin-politiet. Her er Deres bøde. De har taget 226 milligram C-vitamin i dag. Det er ét milligram for meget".

Det to hundrede seksogtyvende milligram C-vitamin

Lyder det overdrevet? Jamen, så læs rapporterne "Verwendung von Vitaminen in Lebensmitteln" og "Verwendung von Mineralstoffen in Lebensmitteln", udgivet i 2004 med tilsyn fra Dr. Rolf Grossklaus, formanden for Det tyske Institut for Risikovurdering. Tyskerne og deres myndigheder har givet Grossklaus og hans forskerkolleger til opgave at tælle vitaminer under instituttets motto: "Anerkend risiko, beskyt helbredet". De tyske myndigheder der, som vi ved, ikke overlader meget til tilfældigheder, anser vitaminer og andre næringsstoffer for farlige og har dem på en radarskærm, der "anerkender risiko". Instituttets kraftige radar opfangede, hvad man anså for farer ved vitamin C. Man "anerkendte", at 226 mg C-vitamin om dagen, indtaget i kosttilskudsform, udløser et faresignal på radaren, og at dette kritiske milligram ascorbinsyre derfor kan kaste den ellers sunde, tyske befolkning ned i en afgrund af videnskabeligt anerkendt risiko og elendighed.

Tysk videnskab

Ifølge Dr. Grossklaus' institut er det at opdage disse milligram af farlige næringsstoffer, der får advarselsslamperne til at blinke, ren videnskab, og tilmed er det denne "nye" slags "videnskab", der sætter instituttet i stand til at foretage "en omfattende sundhedsvurdering af risici og fordele ved vitaminer og mineraler". "Takket være videnskabeligt baseret risiko-vurdering," siger tyskerne, "er det nu for første gang muligt at udlede maksimum-mængderne af disse stoffer i specifikke kosttilskud og berigede fødevarer."

Ifølge de tyske forskere bruger de "en ensartet standardprocedure, når de skal fastlægge maksimumgrænserne for de daglige vitaminmængder, som kan tilføres kosten uden fare for helbredet ...". Hvis du ikke er helt med, så drejer det sig altså om det farlige 226., 227., 228., milligram C-vitamin, som måske kunne være sluppet ind i dit kosttilskud.

Kosttilskuddirektiv brugt som medie

De vise mænd (jeg tror ikke, at der var mange kvinder involveret), som sammensatte kosttilskuddirektivet, brugte dette som det medie, der skulle installere hele denne tyske tankegang med "Anerkend risiko, beskyt helbredet". Hvis der er en anerkendt risiko, jamen, så må vi jo gøre noget ved det. Det lyder logisk, og der er ingen grund til diskussion, medmindre, naturligvis, der i virkeligheden ikke er noget at anerkende, fordi der ikke findes nogen risiko.

I tilfælde af bombetrussel lukker vi metroen. Men på trods af, at kosttilskud generelt og videnskabeligt er anerkendt som essentielle for liv og helbred, så indtog direktivets forfattere et mere tysk syn på, hvad der er essentielt for liv. De gjorde sig meget umage med at sætte kosttilskud ind i en sammenhæng med så utrolige ord som "sikkerhed" og "risikovurdering". I hænderne på dem, der tjener deres penge på Det tyske Institut for Risikovurdering, bliver risikovurdering i stand til at udstyre myndighederne med redskaber til at standse, begrænse og forbyde næringsmidler vilkårligt og stort set, som det passer dem. I dette tilfælde kom direktivet, samt de midlertidige foranstaltninger for at forbyde sikre og lovligt markedsførte produkter, **før** en grundig, videnskabelig og uvildig risikovurdering, ja faktisk blev en sådan helt forpurret. Dette er fejlen ved direktivet, og det er en grundlæggende fejl.

Mavepiner

Det er værd at slå fast, at videnskabelig risikovurdering ikke spiller nogen som helst rolle i den bureaukratiske fjernelse af kosttilskud. "Risikovurdering" blev indsat som en metode, der kunne hjælpe med at fastlægge maksimumgrænserne, med hvilke de næringsstoffer, der overlevede direktivet, frit kunne bevæge sig rundt i Fællesskabet. Spørger man Dr. Grossklaus, så er det for at forhindre det tohundredeseksogtyvende milligram C-vitamin i at nå EU-forbrugerne i kosttilskudsform. Derfor er det ikke uvæsentligt at kigge nøjere på, hvad den tyske "risikoanerkendelse" er værd på forbrugerplan.

Deres vurdering er ligeså fejlagtig som de data, de stopper i den, men det skal så ganges med de vilkårligt valgte usikkerhedsfaktorer, de bruger for at nå det beregnede resultat. Men hvad bilder jeg mig ind sådan at kalde den tyske metode uegnet og vilkårlig? Nuvel, kig på Dr. Grossklaus' rapport og døm selv. Eller lad os sammenligne de tyske resultater med resultaterne fra den engelske videnskabelige rapport "Safe Upper Levels for Vitamins and Minerals".

Den blev lavet i 2003 af en gruppe eksperter i vitaminer og mineraler, under ledelse af Dr. Michael Langman. Briterne konkluderede, at 1000 mg C-vitamin om dagen er sikkert for hver og en af de britiske borgere. Englænderne kunne ikke finde forskningsresultater, der påviste nogle negative bivirkninger på op til 3000 mg om dagen. Negative bivirkninger vil her sige, at man i værste fald – og kun med visse vitaminformer – kan få mavepine, hvis man tager mere end 3000 mg om dagen. På den anden side får man yderst gavnlige virkninger, hvilket "risikovurderingsmændene" helt undlader at nævne.

Briter og prøjsere – hvem har ret og hvem tager fejl?

Langmans engelske ekspertgruppe anerkendte, at der ikke er nogen som helst grund til bekymring, når folk tager tre, fire eller op til 10 gange *mere* end den 'tyske' dosis. Langman og Grossklaus er begge respekterede forskere, og deres institutter støttes offentligt af demokratisk valgte regeringer i EU's medlemsstater.

Langman og Grossklaus forklarer i deres rapporter, hvilke metoder de har anvendt, når de skulle vurdere risici, og – tænk engang – deres metoder er påfaldende ens. I Berlin frembringer videnskabelig risikovurdering resultater, der på magisk vis støtter den tyske tradition med at begrænse vitaminer, fordi de er skadelige, mens den samme videnskab, når den bliver anvendt i London, på forunderlig vis passer til kongedømmets traditionelt frygtløse adfærd over for distributionen og det daglige indtag af næringsstoffer. Der var engang, hvor denne tradition tjente et højere formål end blot sundheden. Var det ikke ved at give søfolk limefrugter, at briterne holdt dem i live på de lange oversøiske rejser? Hvis Grossklaus havde rådet dengang, var færre sømænd vendt hjem fra de sydlige himmelstrøg.

Elastikken i den "videnskabelige" risikovurdering

Hvorfor er videnskabelig risikovurdering så elastisk? Hvorfor er den ikke lige så gennemskuelig, europæisk, faktuel og universal som ordet antyder? Grunden er ligetil. Risikovurdering omfatter ikke alene den fordomsfri indsamling og vurdering af data, information og forskning, men også såkaldt *risikostyring*, og det er lige nøjagtig på dette felt, at fordomme og vilkårlige meninger fratager videnskaben dens gennemskuelighed og almenlydighed. Det betyder, at Dr. Grossklaus' tohundredesekstogtyvende mg C-vitamin bedømmes som usikkert, alene fordi han *har den mening*, at det ikke er sikkert at lade milligram nr. 226 strejfe frit omkring i Europa. Dette skyldes dog ikke, at han videnskabeligt har bevist dets farlighed.

Forbud mod næringsstoffer uden vurdering

Kosttilskuddirektivets artikel 5 har banet vejen for Langman, Grossklaus og deres kolleger ved at indføre begrebet "øvre sikkerhedsniveauer" (upper safe levels), "risikovurdering" (risk assessment), og "alment accepterede videnskabelige data" (generally accepted scientific data) som kriterier for fastsættelse af "maksimummængder af vitaminer og mineraler i kosttilskud". Det lyder da fint, men hvad er det egentlig, der skal vurderes, når man med en "fait accompli"-metode⁴, allerede har fjernet de fleste næringsstoffer fra markedet, allerede før de blev genstand for vurdering? Der blev aldrig foretaget en vurdering af de påståede risici ved de tilfældigt bortdømte næringsstoffer. Og hvad værre var, der var heller ikke en vurdering af den offentlige sundhedsfare forbundet med at fjerne de sikre og lovligt solgte næringsstoffer. Ydermere var regler for fødevarer sikkerhed allerede indført i alle medlemslandene, før kosttilskuddirektivet trådte i kraft.

Man kan derfor spørge sig selv, hvad alt dette har at gøre i et direktiv, der angiveligt blev skabt for at harmonisere det europæiske marked og sikre fri bevægelighed for lovlige og sikre kosttilskud. Det virker noget malplaceret, medmindre formålet var at indføre de styringsredskaber, som kunne bruges til at opretholde status quo ved at true selve eksistensen af de mange "lovlige" næringsstoffer. Hvis man ikke mere kan forhindre dem i at bevæge sig frit rundt, kan man lige så godt fjerne dem helt ved at indføre og benytte forsigtighedsstyringsredskaber såsom "midlertidige risiko-styringsforanstaltninger". Man forvandler altså **risikovurdering** til **risikostyring**. Og så snart man begynder at styre ved hjælp af "risiko" uden nogen vurdering af risiko og uden reelle data, må man trække på Forsigtighedsprincippet (the Precautionary Principle) – ikke som sidste, men som første udvej. Selvom fri bevægelighed ender med afskaffelse, kan *princippet* om fri bevægelighed få lov at stå uberørt og helligt, mens forbrugerne står med tomme hænder, for der er intet at flytte rundt med mere!

EFSA og fri bevægelighed

Når man skal forstå, hvordan alt dette virkede og stadig virker, når kosttilskuddirektivet kommer til at berøve det europæiske marked dets kosttilskud, må man gå tilbage til et ældre direktiv, som den 28. januar 2002 oprettede Det europæiske Fødevarer sikkerhedsråd, bedre kendt under forkortelsen EFSA. EFSA-direktivet blev udsendt blot få måneder før kosttilskuddirektivet fra den 10. juni 2002. Også EFSA-direktivet lover højt og helligt at opretholde princippet om fri bevægelighed for fødevarer og giver EFSA den opgave ad videnskabelig vej at harmonisere standarder for fødevarer sikkerhed i Det europæiske Fællesskab.

"Fødevarer loven", hævder EFSA, "skal sigte mod at opnå fri bevægelighed i fødevarer fællesskabet". Fordi kosttilskud falder ind under den europæiske definition af fødevarer, blev EFSA den videnskabelige myndighed, der skulle assistere Kommissionen i at fremme den fri bevægelighed af kosttilskud i Det europæiske Fællesskab.

Det er jo pragtfuldt. Hvis man lægger de to direktiver sammen, må man jo gå ud fra, at fra nu af vil alle lovligt solgte, sikre kosttilskud, som forbrugere fra England, Holland og andre lande plejede at have ubegrænset adgang til, også nu komme de stakkels tyskere til gode. Men beklager, det vil ikke ske. Begrebet "fri bevægelighed" forudsætter, at der er noget at flytte. Lad os kigge på de næringsstoffer, som kosttilskuddirektivet efterlod os.

Risikovurderings-jargonen

Når EFSA taler om "fare" (hazard), mener de et "biologisk, kemisk eller fysisk stof i selve fødevarer eller en biologisk, kemisk, eller fysisk tilstand af fødevarer, som har en potentiel sundhedsskadelig virkning". Når EFSA taler om "risikovurdering", mener de "en videnskabeligt funderet proces bestående af fire trin: Fare-identifikation, fare-

⁴ fait accompli: En fuldbyrdet kendsgerning som man må bøje sig for. (Nudansk Ordbog)

karakterisering, en vurdering af graden af eksponering og risiko-karakterisering". Og når EFSA taler om 'risiko', mener de "virkningen af den mulige sundhedsfare og graden af samme, hvis faren realiseres".

Når de to direktiver lægges sammen, beder Kosttilskudsdirektivet EFSA om at kigge på essentielle næringsstoffer ud fra fare, risiko og sundhedsskadelige virkninger. EFSA må assistere den europæiske regering i at vurdere "muligheden" for, at vitaminer og andre næringsstoffer "kan udøve en sundhedsskadelig virkning". Ingen tvivl om at fødevarer kan være skadelige, hvis de indeholder giftstoffer, kemikalier, mikrober eller bakterier. Lige så sikkert er det, at fødevarer udgør en fare, hvis de mangler næringsstoffer eller andre livsvigtige komponenter til opretholdelse af et sundt liv.

Men at anbringe vitaminer, mineraler og andre sikre og livsvigtige komponenter i kategori med farer er at hive dem ud af deres naturlige sammenhæng og slå dem i hartkorn med giftstoffer og lignende onder. Det svarer til at sætte en Mozartsymfoni over i afdelingen med "Heavy Metal". Det svarer til at nedsætte en "myndighed", som skal vurdere, om Vermeers "Malkepigen" har en mentalt skadelig virkning på maleriets beundrere. Det svarer til at anklage lovlige borgere for at være terrorister og fængsle dem, indtil de er fundet uskyldige.

Alliance for Natural Health

Da en "sidste-mohikaner"-gruppe af vagthunde, kaldet Alliance for Natural Health, klagede til EF-domstolen over, at kosttilskudsdirektivet ganske ufornuftigt ville bandlese et stort antal kosttilskudsprodukter, svarede domstolen, at alt var såre godt. Domstolen fastslog, at Kommissionen havde handlet korrekt, og at kosttilskud kunne sættes under administration ved at benytte et risikovurderingsprincip, som i inderkredsen af risikovurderingsfolkene var kendt under den uheldssvangre benævnelse "ex ante". "Ex ante" er endnu et eksempel på risikovurderingsjargon. Det betyder, at hvis der ikke foreligger videnskabelige data om noget, må offentligheden ikke udsættes for det noget.

Hvis man trækker en analogi til kunstens verden, så ville "ex ante"-princippet medføre, at hvis ikke en videnskabelig baseret proces har påvist, at Vermeers "Malkepigen" ikke udgør en fare for museumsgæsternes mentale sundhed, skal det fjernes. I mindre demokratiske sammenhænge benyttes "ex ante"-princippet til at undertrykke ytringsfrihed og bevægelsesfrihed. Lige for tiden bruges "ex ante"-princippet i Kina til at forhindre kinesere i at besøge web-steder, der rummer ordene "demokrati" eller "frihed". Resultatet af en "ex ante"-vurdering betyder, at man er skyldig og bag lås og slå, indtil ens uskyld er bevist. Hvis man overfører det til folkemedicinen, vil det betyde, at over halvdelen af verden må undvære de præparater, der i årtusinder har kureret deres forfædre.

"Ex ante", jamen hvor står det?

Selvom udtrykket "ex ante" ikke er at finde i direktiverne, så er det så sandelig at finde, når man læser mellem linjerne. "Ex ante"-metoden præsenteres i EFSA-direktivets artikel 7 som det "Forsigtighedsprincip" (Precautionary Principle), der skal benyttes for at sikre et "højt niveau af sundhedsbeskyttelse." "Ex ante" er ikke at finde åbenlyst i kosttilskudsdirektivet, men eftersom kosttilskud er EFSA's område, gælder Forsigtighedsprincippet også her. Her er, hvad der står i artikel 7: "Under særlige omstændigheder", advarer direktivet, "efter en vurdering af tilgængelig information, og hvor muligheden for sundhedsskadelig virkning er afdækket på trods af videnskabelig usikkerhed, kan midlertidige risikostyringsforanstaltninger tages i anvendelse for at sikre det høje niveau af sundhedsbeskyttelse, som er besluttet af Fællesskabet, imens man afventer yderligere videnskabelige data, som kan danne grundlag for en bedre risikovurdering."

"Information" erstatter videnskab

I daglig tale vil dette betyde, at man, under helbredsbeskyttelsens banner, kan igangsætte forbud uden at kende resultatet af en videnskabelig undersøgelse. Forsigtighedsprincippet er den kølle, der kan ramme os, når "information" bliver tilgængelig. Men behøver denne information være specifik, og relateret til noget håndgribeligt, faktisk og beviseligt? Det siger EFSA-direktivet ikke noget om. Det kræves blot, at informationen henviser til, antyder, kan opfattes som eller slet og ret kan skabe "mulige skadelige virkninger". Men hvad er dog det, spørger du nok. "Mulige" betyder "som måske kan indtræffe", og ordet "mulighed" åbner i sig selv et helt univers af muligheder.

Skal kilden til denne "information" være kendt? Er det muligvis kun sladder, misinformation eller propaganda? Er det nødvendigt, at tilvebringeren står frem og erklærer eller forklarer, hvorledes han eller hun kom i besiddelse af den information? Er den skadelige effekt generel og reproducerbar? EFSA-direktivet er på disse punkter tavst som graven, og der er ingen kvalificering af begrebet "information" i EFSA direktivet. Når blot "information" indeholdes i og omgives af "videnskabelig usikkerhed", så kan Forsigtighedsprincippet slå til og forblive ved magt hvor som helst i form af "midlertidige risikostyringsforanstaltninger".

Landets lov = videnskabelig usikkerhed

I en verden, hvor intet er absolut sikkert, hvad ER da "videnskabelig usikkerhed"? Uvished er en ting, men hvad er "videnskabelig uvished"? Kan det betyde, at videnskabsfolk aldrig har studeret tingen? Det gør jo ikke noget usikkert i sig selv. Kan det betyde, at forskerne har forskellig opfattelse af det, de elsker at have forskellige opfattelser af? Men det gør heller ikke noget usikkert. Eller kan det betyde, at forskerne endnu ikke har besluttet sig, eller at de brugte fejlagtige eller forskellige metoder, så de kom frem til forskellige eller modstridende resultater? Eller betyder det, at så længe Grossklaus og Langman er nået til en slags politisk kompromis med hensyn til deres højest forskellige konklusioner om farerne ved vitamin C, så hersker der videnskabelig usikkerhed om, hvem der

har ret og hvem der tager fejl? Kunne det eventuelt også betyde, at vi med henblik på Forsigtighedsprincippet altid bør holde os til den mest forsigtige holdning, nemlig Grossklaus'.

Spørgsmålet er, om vi, mens forskerne er i fuld gang med deres offentligt betalte disputer, må falde tilbage på "information" som en slags altovervejende super-usikkerhed, som danner grundlaget for, at Forsigtighedsprincippet kan aktiveres. Tilfører Forsigtighedsprincippet både EFSA og Europakommissionen en magt, som sætter dem i stand til at negligere deres egne usikre forskeres resultater, og i stedet handle på tro og informationer? Når "videnskabelig usikkerhed" forefindes i EFSAs egne videnskabelige organer, kan information og tro så iværksætte Forsigtighedsprincippet og gøre det til landets love? Svaret er ja. Alt dette blev besluttet for næsen af os og med fuld opbakning af EF-domstolen. Forsigtighedsprincippet er nu fuldt gennemført inden for fødevarer og kosttilskud.

Meteorsten og kosttilskud

Kosttilskud bliver i stadig højere grad tvunget af Forsigtighedsprincippet ind i en 'ex-ante'-risikovurderingsspændetrøje, og det lader til, at det sker ved at anvende videnskabeligt fejlbehæftede risikovurderingsmetoder, selvom kosttilskud er noget af det mest sikre, vi kan udsættes for.

Den tidligere biokemiker og kendte risikovurderingsforsker, newzealænderen Ron Law, har vist, at i lande som New Zealand og USA, hvor kosttilskud er blevet brugt i stor stil, er der næsten intet produkt, der rummer lavere risiko end de naturlige, terapeutiske helseprodukter. Han fandt med andre ord denne gruppe meget sikrere end fødevarer, men også statistisk mindre farlige end bi- eller hvepsestik, lynnedslag eller endog hajangreb.

Rent faktisk fandt han kun én risiko der var lavere end naturlige helseprodukter, og det var faren for at blive ramt af en meteorsten. Når nu faren fra disse kosttilskud er så meget under den grænse, som burde belemsamfundet med store udgifter til regulering, burde vi så ikke hellere fokusere på risikoen ved at tage medicin, spise genmanipuleret mad, og hvad der ellers måtte være kommet til af nyt? De forhindringer, som naturprodukterne tvinges til at forcere i de nærmeste år er ikke alene unødvendige, men vil også resultere i en del tilskadekomne og mange produkter, som vil komme i konflikt med systemet. Medmindre vi selvfølgelig gør noget ved det.

Bjørneleveren

"Javel" vil nogen måske tænke, "men har jeg ikke læst et sted, at høje vitamin-doser kan være farlige, og at man kan dø af A-vitamin?!" Jovist så, for længe siden var der en jæger i ny og næ, der døde, fordi han grådigt fortærede leveren fra den bjørn, han havde dræbt. Bjørnelever er spækket med A-vitaminer. Og vist kan man komme op på toksiske niveauer med næringsstoffer, især de fedtopløselige som A-vitamin. Toksicitet er et spørgsmål om dosis og kvantitet. Der findes hverken en absolut giftig, eller en absolut sikker substans. Man kan slå et menneske ihjel med en overdosis vand.

Men den jargon, som kosttilskudsdirektivet og EFSA-direktivet benytter i deres risikovurdering og Forsigtighedsprincip refererer ikke længere direkte til stoffers "gode, gamle" giftighed som fastsat med bevislige og reproducerbare videnskabelige test og undersøgelser. Spillet er totalt forandret siden dengang, hvor ligefremme og målelige giftstofniveauer dannede reglen. De, som i dag styrer vore liv, arbejder ud fra en virtuel realitet af mulighed for sandsynlighed for skadesvirkninger, som kunne eksistere, i mangel på videnskabelig vished. Ordet "sandsynlig" er blevet erstattet af "mulig". Anviser EFSA-direktivet ikke, hvordan vi kan stadfæste realiteten og sikkerheden eller sandsynligheden for en tænkt fare?

Åh jo, EFSA-direktivet fortæller os, at risikovurdering skal baseres på "tilgængelige videnskabelige beviser og foretages på en uafhængig, objektiv og gennemskuelig måde". Ikke desto mindre syntes man ikke at have behov for den slags videnskabeligt bevis, da Europakommissionen skånselsløst bandlyste sikre og lovligt solgte næringsstoffer efter diktat fra de "midlertidige risikovurderingsforanstaltninger", nedfældet i EFSA-direktivet. I kølvandet på denne strenge overtrædelse af princippet om fri bevægelighed foretog hverken EFSA eller Europakommissionen noget uafhængigt, objektivt eller gennemskueligt videnskabeligt arbejde for at opfylde de krav, som direktivet pålagde dem i forbindelse med almen helse.

FORBUD = fjernelse af legitime produkter

Hvis kosttilskudsdirektivet forbyder et stort antal sikre og essentielle vitaminer og mineraler, så kan man jo undre sig over, hvorfor man stadig kan få alle de gode, gamle kosttilskud, man plejede at købe. Er de produkter nu blevet ulovlige? Er forbudet hævet eller mildnet? Nej, forbudet er ikke hævet, men hammeren er endnu ikke faldet for nogle af de forbudte næringsstoffer. Indtil 12. august 2005 kunne markedsførere og andre interessenter via en såkaldt "undtagelsesprocedure (derogation procedure)" udbede sig en national henstandsperiode for forbudte næringsstoffer, som lovligt var blevet markedsført i et hvilket som helst medlemsland før juli 2003. Om denne frist – som endegyldigt udløber i december 2009 – vil blive tilstedt, afhænger af, hvad EFSA har at sige om de tekniske sagsakter, der udgør en del af undtagelsesdokumenterne.

Alene det at fremsende en undtagelsesforespørgsel garanterer ikke på nogen måde, at kosttilskudsdirektivet ikke inden december 2009 vil berøve os de lovligt markedsførte produkter, vi har brugt i årevis. Og det skyldes ikke, at der pludselig er noget i vejen med disse produkter. Det skyldes heller ikke, at risikovurderingen pludselig har afsløret risici. Næ, det skyldes kun, at Europakommissionen har sat næringsstoffer "under administration" ved at svinge den økse, der hedder Forsigtighedsprincippet. Det, der er sket på kosttilskudsområdet, viser, at Forsigtighedsprincippet er det ultimative og ukrænelige våben i hænderne på dem, der ikke bryder sig om at blive besværet med ordentlig videnskab, sund fornuft eller hævdvunden praksis godkendt af medlemslandenes myndig-

heder. Dybt forankret i europæiske direktiver som det er, bagbinder Forsigtighedsprincippet selv dommere og retssale.

Ret til eksistens inddrages

Da direktivets forfattere besluttede ikke alene at fratage lovligt solgte kosttilskudsprodukter deres "ret til fri bevægelighed" igennem Det europæiske Fællesskab, men at gå skridtet videre og også berøve dem, hvad jeg vil kalde, deres "ret til eksistens" i de medlemslande, hvor de blev lovligt solgt, må de have overvejet, at et direkte forbud hurtigt ville blive stemplet som ude af proportion og alt for udfordrende. Derfor måtte de finde på noget, der kunne holde stand over for folkelig modstand og også ville forhindre retsforfølgelse. De gjorde et godt stykke arbejde.

Da ANH og to engelske helsekostforbund (som gjorde dem følge for at øge presset på de europæiske kontrolinstanser) argumenterede over for EF-domstolen, at direktivet var ude af proportion, fordi det ville fjerne lovlige og sikre produkter fra hylderne i England og andre steder, søgte domstolen ly under Forsigtighedsprincippet, idet den sagde: "... forfatterne af direktiv 2002/46 kunne med god ret indtage den holdning, at en passende forsoning mellem det indre markeds mål på den ene side og beskyttelsen af almen sundhed på den anden, var at give ret til fri bevægelighed af de kosttilskud med substanser, for hvilke de kompetente europæiske videnskabelige myndigheder, på det tidspunkt direktivet blev vedtaget, havde tilstrækkelige og passende videnskabelige data til rådighed til at kunne danne grundlag for en positiv holdning..."

Den tilfældige baby mad

Det betyder, at de kosttilskudsprodukter, som tilfældigvis indeholder visse former for vitaminer og mineraler, der blev udvalgt som ingredienser i baby mad, undgik EFSA-massakren, alene fordi de tilfældigvis var på EFSA baby-mads-liste. Det betyder samtidig, at alle andre næringsstoffer kritikløst blev bandlyst, fordi EFSA aldrig havde evalueret dem. Det betyder ikke, at de næringsstoffer aldrig nogensinde var blevet evalueret, men kun at EFSA aldrig havde gjort det. Var EFSA nogensinde blevet bedt om at evaluere dem? Praktisk talt nej. Havde EFSA nogensinde foretaget en grundig eftersøgning efter information, der kunne danne grundlag for en mening om sikkerheden i kosttilskud, som lovligt blev solgt i mange medlemslande? Næ. Havde EFSA nogensinde vurderet den tilgængelige information? Niks.

Som EF-domstolen kundgjorde i dens beslutning, så manglede EFSAs egne forskere de "tilstrækkelige og passende videnskabelige data, der kunne danne grundlag for en positiv vurdering". EFSA var altså aldrig i en situation, hvor de havde mulighed for at vurdere tilgængelig information – fordi de ikke havde nogen. Ikke fordi den pågældende information ikke var tilgængelig. Det betyder bare, at EFSA ikke havde den. Havde EFSA på noget tidspunkt på gennemskuelig vis, sag for sag og kosttilskud for kosttilskud, identificeret de "potentielt skadelige sundhedseffekter" af hvert enkelt kosttilskudsprodukt, som i årevis var blevet lovligt solgt, under overvågning af de relevante, nationale sundhedsmyndigheder, i England, Holland og andre steder? Nej. Var der videnskabelig usikkerhed? Næ. Var der entydig og ubestridelig videnskabelig grund til den midlertidige risikostyring, som direktivets forfattere brugte til at fejte adskillige kosttilskud af markedet? Nej.

Artikel 7 – læs den lige igen

Ikke desto mindre udfyldte EF-domstolen tappert hullerne og omstrukturerede historien ved at antyde, at der havde eksisteret særlige tilfælde, som begrundede den ubetingede fjernelse af hver og et af de forbudte kosttilskud før eller under udstedelsen af kosttilskudsdirektivet. Domstolen formulerede sin beslutning på en sådan måde, at den antyder, men ikke tydeligt viser, at alle præmisserne, som skal være opfyldt for at Kommissionen må benytte Forsigtighedsprincippet, faktisk var opfyldt.

Ved at antyde dette, gjorde EF-domstolen det muligt at tilkende direktivets forfattere en midlertidig magt med tilbagevirkende kraft, idet man hævdede at "i kraft af EFSA-direktivets Artikel 7 kan Fællesskabslovgivningen antage den midlertidige risikostyring for at sikre en høj sundhedsbeskyttelse og må beholde den, imens man afventer yderligere videnskabelig information, der kan danne grundlag for en mere omfattende risikovurdering". Dette kan meget vel være, men lad os se på, hvad der står i begyndelsen af artikel 7: "I særlige tilfælde, hvor der, efter en vurdering af tilgængelige informationer, findes en mulighed for sundhedsskadelige virkninger på trods af vedvarende videnskabelig usikkerhed, kan midlertidig risikostyring tages i anvendelse for at sikre det høje niveau af sundhedsbeskyttelse bestemt af Fællesskabet, mens man afventer yderligere videnskabelige data, der kan danne grundlag for en mere omfattende risikovurdering."

At læse baglæns for døve øren

Sagt med andre ord: Hvis man vil fjerne et produkt fra markedet ved hjælp af EFSA-direktivets artikel 7, må omstændighederne være særlige. Det må dreje sig om en specifik sag, og der må i hvert tilfælde foretages en vurdering af tilgængelig information. Kun når der i hvert enkelt produkts tilfælde tydeligt er beskrevet en mulighed for skadelig effekt, og kun når videnskabelig usikkerhed hersker, kan EF-domstolen tage Forsigtighedsprincippet i brug i almenhedens interesse. Men hvis man begynder at læse artikel 7 fra slutningen og stopper halvvejs, så fremstår "det høje niveau af sundhedsbeskyttelse" som en ret tynd undskyldning for dem, der ikke overholdt de betingelser, der blev stukket ud i begyndelsen af artikel 7.

Den kendsgerning, at selve EF-domstolen læste baglæns, gør ikke sagen bedre. Hvis direktivet havde omhandlet menneskers fri bevægelighed til at kunne rejse gennem EU, ville det have forårsaget trafikpropper, demonstratio-

ner og protester, især fordi der ikke var nogen "tydelig og overhængende fare", der kunne berettige et midlertidigt indgreb, der skulle få alle til at holde sig hjemme. Da nu indgrebet kun ramte "nogle næringsstoffer" i hvilke kun "visse virksomheder" havde interesse, talte ANH's retssag for døve øren. Selv den organiserede industri langede ud efter Alliancen. Der var dog en højtstående europæiske juridisk embedsmænd, der delte Alliancens vurdering, og i en tid syntes kosttilskudsdirektivet at være i store vanskeligheder.

Geelhoed erklærer direktivet for ugyldigt

Rettede ANH vanvittige anklager imod forbuddet? Var det dumt og uansvarligt, hvad de gjorde og kunne det stikke en kæp i hjulet på noget, som den organiserede industri også havde givet sin velsignelse til? Jeg tror det ikke. Før EF-domstolen træffer en beslutning, bliver både den pågældende sag, såvel som beslægtede sager og omstændigheder, evalueret af en generaladvokat. En generaladvokat ved EF-domstolen er naturligvis ikke en uerfaren juridisk amatør, og normalt har retten stor tillid til sin generaladvokat og følger hans eller hendes vurdering. Da ANH bragte deres sag for retten for at teste gyldigheden af kosttilskudsdirektivet, var det min landsmand, den hollandske Generaladvokat Geelhoed, som udfyldte denne position og fremlagde sin vurdering for domstolen. Geelhoed fremlagde en meget detaljeret redegørelse, som afslørede kosttilskudsdirektivet som værende skadeligt og ugennem tænkt og meget diskriminerende over for handlen og forbrugerne. Hvis man tiltræder et forbud imod lovlige kosttilskudsprodukter, skrev Geelhoed, "uden at tage hensyn til den massive vurdering foretaget af Fællesskabslovgivningen, må jeg konkludere, at man på alvorlig vis har undladt at tage den forsigtighed i brug, som bør gå forud for et sådant skridt".

Ifølge Geelhoed fortjener "den lovgivningsmetode, der her anvendes" ikke at blive kaldt en lovgivningsmetode. Og hvad angår den procedure, der foreskrives af direktivets forfattere for de producenter, der ønsker at redde deres forbudte produkt fra den visse død, siger Geelhoed, at "**for så vidt som denne procedure eksisterer og har fortjent navn af procedure, så er den ikke mere gennemskuelig end en sort kasse**⁵; der er ikke truffet nogen forholdsregler for parter, der vil høres i sagen, ingen tidsgrænse hvad angår beslutningsprocessen og endog heller ingen sikkerhed for, at en beslutning nogensinde vil blive truffet".

Geelhoed – gårsdagens nyheder

Med al respekt for Geelhoed, så tvinges jeg til at mistænke, at han stadig lever i dagene før Forsigtighedsprincippet, hvor "individuelle interessegrupper", såsom, i dette tilfælde, ansvarlige virksomheder, der producerer, distribuerer og sælger lovlige kosttilskudsprodukter, stadig havde krav på et vist mål af beskyttelse imod bureaukratiske fordomme og vilkårlighed. Geelhoed skriver, at "for at sikre, at disse interesser tages i betragtning i beslutningsprocessen på en måde, som er åben for juridisk granskning, bør den grundlæggende lovgivning på dette punkt sørge for et mindstemål af garanti for en ansvarlig procedure" - hvilket sigter til en procedure, som virksomheder med rette kan forvente bliver fulgt, før deres produkter fjernes fra markedet.

Geelhoed fandt, at den procedure, som direktivet foreskriver "... savner den grundlæggende beskyttelsesgaranti for private ansøgere". Idet han respekterer principperne, der gjaldt i de gode, gamle dage fra tiden før Forsigtighedsprincippet, fortsætter han: "Når Fællesskabslovgivningen laver et sådan udkast til lovgivning, må man i det mindste forvente, at der tages højde for minimumsbetingelserne for fornuftige beslutningsprocesser i den pågældende lovgivning. At disse betingelser ikke forefandt i Direktiv 2002/46 er i sig selv nok til at slutte, at Fællesskabslovgivningen har fejlet på dette punkt. Direktivet opfylder ikke grundlæggende krav om retslig beskyttelse, om juridisk klarhed og sund administration, som er grundprincipper i Fællesskabslovgivningen. Da direktivet mangler hensigtsmæssige og gennemskuelige procedurer for dets anvendelse og klare regler for proceduren ved dens håndhævelse, forbyder direktivet sig mod princippet om proportionalitet⁶. Det er derfor ugyldigt."

At dræbe en frø?

Direktivforfatterne blev ikke ligefrem beskyldt for at træffe kloge beslutninger. De havde ikke søgt efter de bedste måder, hvorpå man kunne kombinere de nationale godkendelsesprocedurer og sikkerhedsvurderinger, der blev foretaget af de kompetente myndigheder i medlemslandene. De havde ikke evalueret, hvordan disse nationale procedurer kunne kombineres⁷, så de respekterede principperne om juridisk klarhed og beskyttelse, som de altid havde gjort for både forbrugere og producenter. I stedet løste lovgiverne problemet ved **at sætte baby-mad-næringsstoffer på to positivlister (hvoraf den ene identificerer vitaminer og mineraler, mens den anden identificerer de tilladte former for næringsstoffer på listen), en manøvre, som effektivt fjernede alle andre næringsstoffer fra markedet**⁸.

Ganske vist blev de bandlyste næringsstoffer tilkendt en frist, som satte dem i stand til at overleve indtil august 2005. Og ganske vist havde producenterne ret til indsende ansøgninger om "undtagelse – derogation", således at de forbudte næringsstoffer kunne forblive på markedet, indtil udgangen af 2009 i de medlemslande, hvor de hidtil var blevet lovligt solgt. Men det betød, at producenterne skulle bevæge sig langt ud over administrative krav, der allerede var opfyldt i de medlemslande, hvor produkterne havde været markedsført i årevis. Og selv om man

⁵ Fremhævet af red.

⁶ Proportionality

Et princip der siger, at EU-lovgivning skal være så let som muligt og ikke gå ud over, hvad der er strengt nødvendigt for at opfylde traktaternes formål.

⁷ (tilnærmes – approximated er det tekniske udtryk)

⁸ Fremhævet af red.

går igennem den omtalte undtagelsesprocedure, så er det at få produktet på positivlisten en ganske anden sag. De, der ville derhen, blev overladt til selv at regne ud, hvordan man kommer gennem det, som Geelhoed omtalte som 'en sort kasse'.

I sidste ende handler det hele om, hvordan man bedst 'dræber frøen'. Man skal ikke smide den i kogende vand, for så hopper den ud. Man skal langsomt hæve temperaturen, indtil den koger. Det hjælper frøer, og mennesker, til at vænne sig til det værste: Døden.

At dræbe en slange

Som Geelhoed understregede, var og er direktivet et u håndterligt stykke lovgivning. Den organiserede industri prøvede at klare sig igennem, som den bedst kunne, men undlod desværre at protestere imod den grundlæggende fejlagtige lovgivningsteknik og imod den brutale, upassende og helt forkerte anvendelse af EFSA-direktivets artikel 7. Mens alle involverede gjorde, som det passede dem, forsøgte Geelhoed at kaste noget lys over det proceduremæssige mørke, der hersker i kosttilskudsdirektivet. Mens han var i færd med dette, overså han imidlertid, hvorledes Forsigtighedsprincippet, der lurede i den sorte kasse, truede med at kuldkaste hans krav om den fornuft, der kræves af EUs lovgivere.

Hvis Geelhoed havde opdaget Forsigtighedsprincippet, ville han måske have været i stand til at afmontere det, om ikke andet, så fordi der ikke var nogen grund til at bruge midlertidige foranstaltninger. Et gammelt ordsprog siger, at når man har dræbt en slange, bør man forsikre sig om, at den virkelig er død. Geelhoed fandt direktivet ubrugeligt, men forvissede sig ikke om, at det virkelig var dødt. Da domstolen så efter, fandt man livstegn. Og de fandt en gift, for hvilken der ikke findes nogen modgift: Forsigtighedsprincippet. Og derpå traf retten sin afgørelse. Med EF-domstolens hjælp fik lovgivningen lov at høste frugterne af netop den lovmæssige teknik, der dræbte den, der prøvede at dræbe den. Vragresterne er spredt over det hele, og vi er nu i stand til at sætte en passende etiket på den sorte kasse: Pandora.

Den organiserede industri og Pandora

Af årsager som kan diskuteres i en uendelighed indtog den organiserede industri en pragmatisk position og forsøgte aldrig, som ANH og Generaladvokat Geelhoed, at dræbe uhyret. Måske fik de at vide, at protester ikke nyttede. Måske blev onderne, der var gemt i Pandoras æske, ikke anerkendt af visse producenter i kosttilskudsindustrien. Hvorfor bekymre sig om næringsstoffer, de alligevel ikke havde tænkt sig at sælge?

Og, praktisk talt, direktivet gjorde effektivt kål på et par nyskabende, progressive og mere eksperimenterende konkurrenter, som ledte forbrugerne væk fra de masseproducerede indhold ved at tilbyde nogle mere raffinerede med orthomolekylære⁹ doser og mere sofistikerede næringsstoffer. De kræver lidt mere at udvinde og bearbejde, frem for de middelmådige produkter, der er blevet almindelige i supermarkeder og apoteker overalt i Europa. Hvem ved? Vi står tilbage med den kendsgerning, at de fleste i storindustrien har lært at leve med deres konkurrenter og med chikanen fra autoriteter og bureaukrater. Det kan meget vel være, at de så kosttilskudsdirektivet som noget, de først ville tage stilling til, når det bankede på deres egen dør.

At krybe ud af et hul

Forbrugere og alternative behandlere har kun ét problem. Snart vil deres foretrukne kosttilskud ikke længere være på markedet. Internettet vil drive dem i armene på amerikanske leverandører, som ikke vil finde det spor besværligt at fragte deres varer over Atlanten. De europæiske kosttilskudsproducenter står over for tre problemer.

Det første problem er at regne ud, hvordan man får et forbudt eller nyt næringsstof på positivlisten. Det andet problem har med de listede næringsstoffer at gøre. Hvordan kan man realistisk vurdere deres maksimumsgrænse? Og er det overhovedet nødvendigt at finde den grænse? Det tredje problem omhandler alle andre substanser, der kan indgå i kosttilskud: andre næringsstoffer, enzymer, aminosyrer, phyto-næringsstoffer, umættede fedtsyrer osv. Dette tredje problem vil fremtræde tydeligt i 2007, når Europakommissionen skal tage stilling til, hvordan den vil forholde sig til de stoffer. Når man ser på, hvad der hidtil er sket, skal man være optimist for ikke at bekymre sig. Det andet problem tvinger os til at vælge mellem Grossklaus, Langman eller en endnu bedre tilgang til sagen. Det første problem må løses af den superhelt, der tør vove sig ind i den sorte kasse.

Der er faktisk et fjerde problem for den europæiske industri. Den er blevet effektivt hæmmet i konkurrencen med den amerikanske industri, når det gælder innovative produkter. Den er konfronteret med et bureaukratisk morads, som ikke engang den amerikanske fødevarer- og medicinaladministration (FDA) kan mønstre. Og sidst, men ikke mindst, er der et generelt problem for Europa. Landenes position inden for helse og ernæring er grundigt sprængt i stykker, og kun tiden vil vise, hvor slemt dette vil influere på den offentlige sundhed. Fornyelse vil være vanskeligere i et lovgivningsmiljø, hvor Forsigtighedsprincippet til enhver tid kan årelade både investeringer og intellektuelle bestræbelser, til de til sidst dør.

HAN-forskningsprojektet

Den største forhindring i hele processen er og bliver det uforudsete misbrug af Forsigtighedsprincippet, som er den barbariske "teknik", der på uretfærdig vis kan spænde ben for fornuftige og passende risikostyringsteknikker, såvel som for videnskabelig og teknologisk udvikling inden for feltet. Nu, hvor lobbyisme, ræsonnementer og juridiske tiltag er slået fejl, er den eneste udvej at lave en videnskabelig evaluering af risikovurdering inden for kosttilskud. I juni 2005 begyndte Heidelberg Appeal Nederland (HAN) og ANH et videnskabeligt forskningsprojekt for at

⁹ Forklaring

udvikle "... en enkel, rationel, klar, videnskabeligt sammenhængende og grundlæggende metode til at regulere kosttilskudsprodukter på en omkostningslet måde inden for det europæiske (eller endog globale) marked, i hvilket vurdering og styring går hånd i hånd".

Forskningsprojektet vil også fokusere på det problem, at kosttilskudsmarkedet indtil videre har været hæmmet af ønsket om ubetinget sikkerhed, som har ført til, at man på uhensigtsmæssig måde har anvendt samme farmakologiske og toksikologiske evalueringsmetoder på kosttilskud, som bliver anvendt på medicinalvarer og giftstoffer. Dr. Jaap Hanekamp og Professor Aalt Bast, de to forskere, som skal lede HAN-projektet, skriver, at "disse metoder er uanvendelige for kosttilskud. Risici og fordele bør evalueres ligeligt i forhold til anbefalet, normal brug..." Altså: Kosttilskudsprodukters sikkerhed bør ses i forhold til risici og fordele snarere end på et traditionelt farmakologisk og toksikologisk grundlag.

HAN-projektet vil ikke alene evaluere risici ved at benytte Forsigtighedsprincippet på kosttilskudsprodukter, men også vurdere faren ved, at fortsat brug af Forsigtighedsprincippet med tiden vil flytte markedskontrollen med kosttilskudsprodukter i retning af lægemiddelindustrien., og forudse hvilken effekt dette vil have på produktfornyelse og forskning. I en verden fuld af risiko er det bedst at være på den sikre side - precautionous..

At være eller ikke at være

Indtil videre er der dog ikke meget håb for forbrugere, alternative behandlere, detailhandlere og producenter, som nu ser mange produkter forsvinde i den blå, bureaukratiske luft. Det er usikkert, om disse lovlige produkter nogensinde vil dukke op igen. Sendrægtig retfærd betyder ofte fravær af retfærd. Selv hvis HAN-projektet til sidst skulle bære frugt, vil det være dyrt, vanskeligt, og tidskrævende at vække de tabte produkter til live igen.

I mellemtiden finder Forsigtighedsprincippet stadig flere tilhængere, der meget belejligt står parate til at angribe næringsstoffer. De franske myndigheder gør deres yderste for at få det meget populære og meget brugte Co-enzym Q10 phyto-næringsstof forbudt. For en sikkerheds skyld, siger de. Fordi Forsigtighedsprincippet bliver brugt til at lange ud efter alt, der er helt elementært vigtigt for liv og sundhed, er det fundamentale spørgsmål i kosttilskudsdebatten blevet: "At være eller ikke at være".

De, som kæmper for eksistensen af de næringsstoffer, der blev fjernet med et påskud om, at de ikke eksisterede, har ingen anden udvej end at 'tage våben imod en sø af sorger', som Shakespeare skrev. I stedet for at beskytte os mod den sø af sorger, som allerede er ved at drukne os i hverdagen, kan Forsigtighedsprincippet, hvis det bliver misbrugt, sende os en syndflod. Nu, hvor Forsigtighedsprincippet er brugt til at fjerne næringsstoffer, vil dommedag være nær. Hvad vindes inden for offentlig sundhed, udgifter, fordele? Hvad tabes? Hvad skal vi i første række kæmpe for? Det vil HAN-projektet fortælle os.

Bert Schwitters
12. oktober 2005